

GEZ

KARTA ADRESOWA ZABYTKU

3. Miejscowość

PRĘŻYNKA

1. Nazwa

**BUDYNEK GOSPODARCZY w d. folwarku,
ob. mieszkalny**

2. Czas powstania

XIX w., pocz. XX w.

8. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym

4. Adres

nr 50, 51

dz. nr 296/3, 296/4

5. Przynależność administracyjna

Województwo **OPOLSKIE**

Powiat **PRUDNICKI**

Gmina **LUBRZA**

6. Formy ochrony

Nr rejestru zabytków:

MPZP:

8. Historia, opis i wartości

Miejscowość wzmiankowana po raz pierwszy w 1233 roku. Niewielka wieś licząca mniej niż 20 kmieci i zagrodników, rozwijała się bardzo powoli. Dopiero około XVI- XVII wieku, w okresie rozwoju gospodarki feudalnej, powstał we wsi folwark wraz z pałacem. Informacje o właścicielach majątku w Prężynce pochodzą z XIX wieku. Według różnych źródeł w 1810, bądź w 1818r. posiadłość kupiła hrabina Eloise von Matuschka von Toppolczan. W 2 połowie XIX w. właścicielem majątku był Alfred von Matuschka, ordynat majoratu Pyszczyń. W 1894r. należący do jego syna Hansa Balthazara majątek Prężynka liczył 585,5ha, w tym 448,8ha pól uprawnych, 4,2ha łąk, 124ha lasów, 8,5ha dróg i podwórze gospodarczych, mniej więcej taki stan majątku utrzymywał się do 1945 roku.

Budynki gospodarcze dawnego folwarku otaczają z trzech stron dziedzińiec, w stronę którego skierowana była fasada nieistniejącego pałacu. Potężne kubaturowo obiekty dominują nad zabudową wioski. Omawiany budynek powstał najprawdopodobniej w XIX wieku i rozbudowany/przebudowany na początku XX w. Jest to obiekt murowany na rzucie wydłużonego prostokąta, wybudowany równoległe do drogi, nakryty wysokim dachem dwuspadowym, pierwotnie z dachówką karpiówką, obecnie wtórne pokrycie dachowe zróżnicowane – część odtwarza krycie historyczne. Elewacje tynkowane, proste, z dekoracyjnym ceglanym wieńczącym gzymsem kostkowym, obiegającym budynek. Nad gzymsem w szczytach trzy kuliste wnęki. Od strony podwórza dobudówki zniekształcające bryłę budynku. Otwory okienne i drzwiowe przekształcone, stolarka wtórna.

Obiekt zachował część wartości zabytkowych, pozostaje charakterystycznym elementem dawnej zabudowy folwarczej.

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

Stan techniczny mierny, w obiekcie prowadzone prace remontowe i adaptacyjne zacierające formę i bryłę historyczną, po pracach szczelne pokrycie dachowe, wykonana izolacja fundamentów, natomiast stan muru i tynków miejscami zły – występują ubytki i uszkodzenia.

Wskazane utrzymanie elementów charakterystycznych budynku: bryły, tynkowanej elewacji, z charakterystycznym ceglanym detalem – gzymsem (zakaz zakrywania i tynkowania). Konieczny remont elewacji z wykonaniem tradycyjnych tynków w naturalnej kolorystyce.

10. Wykonanie karty (autor, data i podpis)

Iwona Solisz

listopad 2020r.

11. Zatwierdzenie karty (podpis wojewódzkiego konserwatora zabytków)*

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków